

נפסדין. (17)

עבדים אף על פי שזקוקים להם היתומים, שמא ימותו או יחלו.

אבל מוכרין עבדים ולוקחין בהן שדות, כי שדות הן דבר המתקיים יותר מן העבדים.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף לא למכור עבדים וליקח שדות.

ומפרשינן: **מאי טעמא**, דרבן שמעון בן גמליאל שאוסר לקחת שדות שאין בהם חשש מיתה וחולי, משום **דלמא לא משפיין** (שמא לא יהיו שקטות מעירעור). (19)

י. ואין אפוטרופין רשאי להוציא עבדים לחירות, ואף שהעבד פודה את עצמו בשווי ואין ליתומים הפסד, מכל מקום אין לאפוטרופוס בעלות לשחררו (20)

אבל, אם צריכים היתומים מעות למזונות,

ת. ואין אפוטרופין רשאי למכור שדה ולקנות אחרת, ואף לא למכור שדה העומדת ברחוק ממקומם ויש בה טירחא והפסד ולגאול [לקנות], ואפילו שהיתה שלהם ומכרוה (18) [שדה העומדת בקרוב ונוח להתעסק בה].

וכן אינם רשאים למכור בשדה רעה ולגאול **ביפה**.

ומפרשינן: **מאי טעמא** לא יקחו שדה מעולה יותר, משום **דלמא משתרפין** כלומר, שמא דוקא אותה שדה שלקוחה תשתדף ותתקלקל, ונמצא שהפסידו את ממונם של יתומים.

ט. ואין אפוטרופין רשאי למכור שדות שאין ליתומים צורך בהם וליקח בתמורתם

זכו, ונמצא החוב קיים; והיינו להוציא הוצאות על מנת לזכות בדין, וכן הוא ב"חידושים מכתב יד" בשם הרמ"ה, שלא יתנו שוחד לשלטון כדי לזכות בדין, ושמא לא יזכו, וב"חזון יחזקאל" [בבא בתרא פרק ח] כתב, דהיינו "לחוב" — להוציא הוצאות, "על מנת לזכות" — בדין, וראה בתוספות ר"י הזקן שם.

18. מהר"ם שי"ף.

19. בענין למכור ברעה ולגאול ביפה, אמרו "דילמא משתדפיין", ראה במהרש"א, ורש"ש בטעם השינוי. וראה עוד במהר"ם שי"ף, וב"גרש ירחים" [למהרא"ל צינץ].

20. רש"י כתב: "שהרי אין גופן קנוי להן לשחררן", וראה בתוספות הרא"ש שתמה, אם

17. א. כך פירש רש"י. [ונמצא שבית דין עומדים למנין, ואם יזכו הוא דין, ואם יפסידו לא הוא דין, וחידוש הוא, וראה בסמ"ע רצ לג], וראה עוד ב"חידושי הריטב"א", ובמהר"ם שי"ף.

ב. ובקידושין מב א אמרו, דרשאיין אפוטרופסין לחוב על מנת לזכות, וראה שם בתוספות, ובתוספות ר"י הזקן ובריטב"א, מה שתירצו. והר"ן שם כתב, דהא דקידושין, מיירי כשירד אפוטרופוס על מנת לזכות, ואז הוא דין אף אם נתחייבו היתומים. ובגיטין מיירי בירד מתחילה לחוב, ואז אף אם זכו יתומים, לא הוא דין, דכל מידי דליה ליה לאפוטרופוס למיעבד, אי עביד לא מהני, וראה עוד ב"חידושי הריטב"א" כאן.

ג. וברמב"ם [נחלות יא ז] כתב, שאין רשאיין לדון ולחוב על מנת לזכות ליתומים, שמא לא